

АБДУЛЛА ОРИПОВ

ТАЛОШ ПАЛЛАСИ

Шеърлар

ТОШКЕНТ «МАЪНАВИЯТ» 2007

Бу дунё – маҳобатли курашлар дунёсидир. Азал-азалдан тун ва кун, эзгулик ва ёвузлик, нур ва зулматнинг муттасил жанг қилиб келиши ва бу жанг доимий давом этиши қадимий муқаддас битикларда ҳам уқтирилган. Бу курашнинг ғоят авжга чиққан онлари, хусусан табиатда кунботар чоғи – талош палласи дейилади. Бундай пайтда бутун борлиқ ваҳмкор, сирли сукунатга чўқади, шамол ҳам гуё овлоқ унгуларга бекиниб олади. Бундай лаҳзаларда ҳатто беморлардан ҳол сўргани борилмайди, илоҳий оятлар ўқилмайди дейдилар.

Лекин инсон ҳамиша умид билан яшайди, нурнинг, эзгуликнинг, адолатнинг тантанасига ишонади. Шoir талош палласининг бу зиддиятли фалсафасидан некбин хулосалар чиқаради:

Тонгда қайтурман деб, умидга тўлиб
Фалак пучмоғига чекинар Куёш.
Энди маржон-маржон юлдузлар бўлиб
Само яноғида ялтирайди ёш.

О-68

Орипов Абдулла

Талош палласи: Шеърлар/Абдулла Орипов. – Тошкент: «Маънавият», 2007. – 104 б.

ББК 84(5У)6

О 4702620204-44
M25(04)-07

ISBN 978-9943-04-058-8

© «Маънавият», 2007

ҚАДР

Тагингда арғумоқ, қўлингда жилов,
Кечган ҳар дақиқанг зарга баробар.
Йўлингни дафъатан тўсолмас биров,
Бугуннинг қадрига етгин, биродар.

Йиллар ўтиб кетар, қоларсан кучдан,
Қарри арслондайин бемадор, беун.
Шоқоллар тўдаси каби тўш-тўшдан
Сени гуруҳбозлар талайди у кун.

Тасалли топмассан на дўст, на майдан,
Секин остонангдан ўтлар чўзар бўй.
Номингни ўчирар энди ҳар қайдан
Тўртта ичиқора ёки ҳасадгўй.

Тарих деб аталмиш паришон устоз
Дафтарин тузгунча ўтгай асрлар.
Боқийлик яхши-ку, бугун ундан соз,
Файзсиздир эгасиз қолган қасрлар.

Офтоб чарақлайди, юлдузлар порлар,
Бошингда шамсия каби тўлин ой.
Имконинг қўлингда, умидинг чорлар,
Бугуннинг қадри ҳам шулдир, ҳойнаҳой.

2005 йил 9 август

ТАЛПИНИШ

**Булутлар талпинар тоғларга,
Кушлар ҳам чаманзор боғларга.
Жилғалар дарёга талпинар,
Куюнлар сахрога талпинар.
Меҳрга талпинса гар инсон —
Савоб шу, тавоб шу, шу иймон.**

2006 йил 25 сентябрь

АСҚАД МУХТОР

Дўрмон боғларига чўкади оқшом,
Намхуш шамоллар ҳам ела бошлайди.
Наъматак ортидан ҳорғин, беором
Асқад Мухтор кела бошлайди.

Ўша-ўша сийқа ҳассалар қўлда,
Секин одимлаймиз хиёбон бўйлаб.
Асқад ака дейди: «Ҳамон мен йўлда,
Ҳамон етолмадим ўйимга ўйлаб...

Дунёда нима гап, тинч борми Дўрмон?»
Гапи адоғига етмайди бироқ,
Кўздан ғойиб бўлар шоир ногаҳон,
Таниш овозида ҳадик ва титроқ.

Тўхтанг, Асқад ака! – дейман мен тўлиб,
Шамоллар учирар мубҳам изларни.
Балки ўтганлар ҳам безовта бўлиб,
Кузатиб юрибди бугун бизларни...

2004 йил 29 март

МАНТИҚ

Ёмғир ёғилмагай йироқ осмондан,
У булут бағридан оққай шашқатор.
Дунёда ёмонлик кўрган инсондан
Меҳру муҳаббатни кутмоқлик бекор.

Эзгулик фарзанди эзгулик асл,
Ёвудан ёвузлик яралгай ҳар дам.
Агар ураберсанг уни муттасил,
Қопағон бўлгайдир энг ёввош ит ҳам.

Алмашиб туради динлар, дунёлар,
Ўзининг самандар, ҳумоси билан.
Гоҳида ўзанин топгай дарёлар
Бир зотнинг дафъатан имоси билан.

2005 йил 18 апрель

ЖЕНЕВАДА ЎЗБЕК КАЛОМИ

Аллоҳим яратган осмон тагида
Бордир Асқар тоғим, бор Эрам боғим.
Олис Европанинг қоқ юрагида
Бор менинг Женева номли қишлоғим.

Бунда Алишеру Нодирбек укам,
Шошни ёдга солар Бадриддин номи.
Майли, меҳмон бўлиб келавер сен ҳам,
Сени қарши олар ўзбек каломи.

Фаввораси тошиб Женева кўли,
Сувини Сайхундек шопирмоқдадир.
Нозланиб турибди Европа гули,
Женева ўзбекча гапирмоқдадир.

*2005 йил 2 июнь,
Женевадаги Ўзбекистон
Бош ваколатхонаси*

ХОРИЖ РАДИОСИ

**Йўқчиликни кўрса, нега йўқ дейди,
Тўқчиликни кўрса, нега тўқ дейди.
Қўрқоқ деб атайди индамай турсанг,
Ҳақ гапни гапирсанг, қилма дўқ дейди.**

2005 йил 30 август

СОАТ

**Соат милларига боққанинг замон,
Кечмасми кўнгилдан бир гап ногаҳон:
Кимдир шу дақиқа дунёга келди,
Кетди шу дақиқа қайси бир инсон.**

2005 йил 25 октябрь

МАЙДОН

**Майдон мафтун этди кўпларни ғоят,
Бу жойда айтилди қанча ривоят.
Бир кун она-бола кириб келди-ю,
Майдон эгасини топди ниҳоят!**

*2005 йил 29 декабрь
Мустақиллик майдони*

ИНСОФ

Дунёдан тўйган бир бағриқон одам
Дашту саҳроларга олиб кетди боши.
Вақтеки, раҳм этиб Аллоҳ серкарам,
Ҳазрати Хизрга бўлди у йўлдош.

Кўлин тутқизаркан меҳрибон сиймо,
Деди: – Не тилайсан, муродингни айт?
Фарзанд сўрайсанми ёки мол-дунё,
Токи кўнглинг тўлсин, маконингга қайт.

У-чи, жавоб қилди: – Боқдингиз магар
Аллоҳнинг мендайин бир харобига.
Чорасиз қолса гар найласин падар,
Фарзанд ҳам шерикдир изтиробига.

Мол-дунё дегани дилни юпатмас,
Сук, ҳасад доимо кўзин тиккайдир.
Бугдой нон берсанг ҳам охир бир нокас,
Гўрингни текислаб арпа эккайдир.

Ҳазрат хитоб этди: – Сўйлагил, оё,
Аллоҳ сендайларни қўллагай доим.
У деди: – Ҳазратим, қилингиз дуо,
Ёмонга инсофин берсин Худойим.

2005 йил декабрь

ТАСКИН

Бемор шифтга қараб ётади ҳамон,
Ҳилол ҳам қартаяр, ой ҳам тўлади.
Сен унга таскин бер, дегилки: — Инон,
Яхши бўлар бари, яхши бўлади.

Ой ҳам ботиб кетар, олам зимистон,
Бемор кўз юмади, умри сўлади.
Шунда ҳам шивирлаб сен дегил: — Инон,
Яхши бўлар бари, яхши бўлади...

2005 йил декабрь

ШАЖАРА

- Шажара тузганлар зотин басма-бас,
Пайғамбарга боғлар, Темурга эмас.
- Меҳр тортиб кетар Пайғамбар сари,
Темурнинг қаҳридан қўрқали бари.

2005 йил декабрь

ИФТИХОР

Руслан ЧАГАЕВга

Кун кеча Рустамга шеър битган эдим,
Бугун бағишладим Русланга ашъор.
Она Ўзбекистон, о, юртим қадим,
Яна юрагимга солдинг ифтихор.

Бировга беписанд боқмоқлик нечун,
Ҳар ким содиқ бўлсин лафзи, сўзига.
Кимлардир ер чизиб турибди бу кун,
Руслан зарбасидан келмай ўзига!

2007 йил 15 апрель

ГУРУР

**Русланга жаҳоний зафар ёр бўлди,
Ўзбекнинг гурури барқарор бўлди.
Дуо берган эди ўзи Юртбошим,
Эл-юрт меҳри унга маладкор бўлди.**

2007 йил 19 апрель

АФСОНА

Муштдеккина бошингда дунёларнинг савдоси,
Сарсон этмиш сени ҳам бу оламнинг ғавғоси,
Гулсиз қолмиш боғимнинг бир булбулигўёси,
Суюклигим набирам, қизгинам Афсонажон,
Қурбон бўлай жонингга ўзгинам, Афсонажон.

Нега ҳам Афсона деб қўйдим сенинг
исмингни,
Афсона қилди дунё мурғаккина жисмингни,
Илғайман тоҳ Таласдан, Истанбулдан

исингни,
Суюклигим набирам, қизгинам Афсонажон,
Қурбон бўлай жонингга ўзгинам, Афсонажон.

Онагинанг Мавлуда, отагинанг Аҳмаджон,
Улар-ку саргаштадир, сен ҳам бўлдинг
саргардон,
Кўз ёшинг қатрасига арзирмикин бу жаҳон,
Суюклигим набирам, қизгинам Афсонажон,
Қурбон бўлай жонингга ўзгинам, Афсонажон.

Аслида бул Ер юзи барчамизга макондир,
Тирикликнинг ўзи ҳам синовдир,
имтиҳондир,

Лекин сенга, Афсонам, юрагим ошиёндир,
Суюклигим набирам, қизгинам Афсонажон,
Қурбон бўлай жонингга ўзгинам, Афсонажон.

Аллоҳга етар бир кун бобонгнинг ҳам нидоси,
Бағримга келсин деган бувингнинг илтижоси,
Палахмон тошининг ҳам бордир-ку интиҳоси,
Суюклигим набирам, қизгинам Афсонажон,
Қурбон бўлай жонингга ўзгинам, Афсонажон.

2005 йил 8 июль

ТУЙҒУЛАР

Дунё ишларига боқиб ҳайрон, лол,
Шогирд устозига берди-ку савол:

– Мудом ўтганларни ёд айлағаймиз,
Ёд айлаб, руҳларин шод айлағаймиз.

Деворларга осиб чўғирмасини,
Ўтказамиз етти, йигирмасини.

Сўнгра қирқи бўлар, йили бўлади,
Кетгандан қолганнинг кўнгли тўлади.

Чорлаб мамлакатни эҳсон ошига,
Байтлар ҳам битамиз қабр тошига.

Буларнинг барчаси савоб, албатта,
Тирик бандаларга ибратдир катта.

Инсонлик рутбаси нечоғ муҳташам,
Елкада элтамиз ҳаммасини ҳам.

Бироқ ечолмадим мен бир саволни,
Шарҳлай ололмадим сира бу ҳолни.

Инсонда жам бўлмиш не-не туйғулар,
Улар ҳам туғилар, яшар ва ўлар.

Нечун туйғу ўлса очилмас аза,
Нечун ўқилмайди унга жаноза?

Марҳум бўлиб кетди чунончи виждон,
Кўз ёши тўкмади биронта инсон.

Кимдир ўқ узибди туриб панада,
Меҳр ҳалок бўлди Қўриқхонада.

Меҳрсиз қолса ҳам катта-кичик жим,
Гуё эшитмаган бу гапни ҳеч ким.

Бир ҳакам Инсофдан сўрабди пора,
Кўксига тиг урмиш Инсоф бечора.

Ҳаё ҳам осибди дорга ўзини,
Биров айтгани йўқ таскин сўзини.

Ҳеч ким парво қилмас бундай заволга,
Устоз, жавоб беринг ушбу саволга.

Кўзларини юмиб валилар каби,
Устоз жавоб қилди қимтиниб лаби:

– Аза очилмайди ҳеч кимга агар
Тирикликдан бўлса заррача асар.

Сен бунча ваҳима қилма, болажон,
Уларнинг кўплари ҳали чалажон.

Агарда бутунлай топсалар барҳам,
Бўлмасди уларни сўровчилар ҳам.

2006 йил 25 май

ТАЛОШ ПАЛЛАСИ

Қуёш ботиб борар,
Уфқ қирмиз ранг,
Қуршаб олаётир ер юзини тун.
Сўнгги дақиқада қилаётир жанг
Тун ва кун, тун ва кун, тун ва кун.

Талош пайти дерлар ушбу лаҳзани,
Олишар ошкора нур билан зулмат.
Борлиқ жим кузатар қонли саҳнани,
Ҳар ёнда ваҳмкор, сирли сукунат.

Шамол ҳам қайгадир беркинган бу он,
Ғужғон қушларнинг ҳам тинган нафаси.
Сафарга чиқилмас, ўқилмас Қуръон,
Талош палласи бу, талош палласи.

Тонгда қайтурман деб, умидга тўлиб,
Фалак пучмоғига чекинар Қуёш.
Энди маржон-маржон юлдузлар бўлиб
Само яноғида ялтирайди ёш.

2006 йил 9 октябрь

ДАЙДИ ИТ

Бирор хонадонни қўриқламас у,
Ё чўпон сурувин қилмас ҳимоя.
Бир кунда минг касга келгай рўбарў,
Исканиб тентиращ унга кифоя.

Одамларда инсоф қолмаган ҳеч бир,
Ахир авлиёлар итни суюбди.
Унинг-чи, алҳазар, қорнига кимдир
«Демократ» сўзин ёзиб қўйибди.

2005 йил 19 апрель

БУЮК СОДДАЛИК

**Кимлардир шажара тузгани замон,
Зотини валий деб қилади эълон.
Аслида ҳеч кимдан кам эмас насли,
Бобоси ҳазрати Темурдек инсон.**

2006 йил 9 февраль

ОДАМ ВА ШАЙТОН ҚИССАСИ

Жуда-жуда қадим замон
Юз бериб бир хатомиз,
Аршдан кетган Момо Ҳаво
Ҳамда Одам Атомиз.

Бизлар турган шу заминни
Улар макон этганлар,
Ов қилганлар, ер чопганлар,
Экин-тикин экканлар.

Тонг отмасдан Одам Ато
Шошиб овга кетарди,
Момо эса чайласида
Отамизни кутарди.

Фақатгина ўзин сизлаб,
Бошқаларни сенсираб,
Яшар эди қув Шайтон ҳам
Шу атрофда тентираб.

Гарчи унинг қавми йўқдир,
Йўқдир амма-холаси,
Бор эди бир арзандаси,
Ёлғизгина боласи.

Одам Ато тонгда яна
Юмушига йўл олди,
Омад тилаб Момо Ҳаво
Чайлада ёлғиз қолди.

Ўлтирди, ҳеч кимса йўқ
На ўнги, на сўлида,
Пайдо бўлди Шайтон бирдан,
Болачаси қўлида.

Салом берди қуюқ-қуюқ,
Таъзим қилди жилпанглаб,
Ва охири мақсадини
Баён этди қилпанглаб:

– Садағангиз кетай, Момо,
Сиз чиройсиз оламга,
Бир соатлик ишим чиқди,
Қараб туринг боламга.

Момо Ҳаво ҳаётида
Бўлмаган ҳеч бундай ҳол,
Ўйлай-ўйлай жавоб қилди:
– Майлига, қолдира қол.

Одам Ато қайтди бир вақт
Кўнглини хушлаганча,
Каттакон бир тошбақанинг
Бўйнидан ушлаганча.

Қарасаки, турар Шайтон,
Бор шохи-ю туёғи,
Қандай ҳолга тушди шўрлик,
Тушунарли буёғи.

Осмон қолиб, заминда ҳам
Йўлиқди шул балога,
Тилидаги бор заҳрини
Сочди Момо Ҳавога:

- Бу ўша-ку, фитна билан
Аршда бизни хор қилган,
- Бу ўша-ку, иккимизни
Тошбақага зор қилган.

Одам Ато шайтончани
Лаънат билан бўқтирди,
Оёқ-қўлин боғлаб сўнгра
Чўнг денгизга чўқтирди.

Чидаш берди Момо Ҳаво
Унинг барча довига,
Тонгда туриб Одам Ато
Кетди яна овига.

Ёш қуёшнинг ўтли кўзи
Ёш заминга боққан чоғ,
Гуллар ял-ял яшнаган пайт,
Яъни пешин оққан чоғ,

Либослари тарам-тарам,
Гулдан чамбар бошида,
Пайдо бўлди Шайтон яна
Момо Ҳаво қошида.

Бир қўлида боласи бор,
Бир қўлида қоғози,
Шайтон энди шеър ўқирди,
Ғоят ширин овози:

- Гўзалларнинг гўзали
Момо Ҳаво,
Асалларнинг асали
Момо Ҳаво.

Барчамизга меҳрибон
Момо Ҳаво,
Ҳаммамизга жонажон
Момо Ҳаво.

Казолардан казосиз,
Момо Ҳаво,
Ҳоказо, ҳоказосиз,
Момо Ҳаво...

Шеър ўқирди Шайтон жўшиб,
Гоҳ белига қўл тираб.
Қушлар тўхтаб боқар эди
Осмонлардан мўлтираб.

Шайтон охир тин олди-ю
Деди Момо Ҳавога:
– Денгизлардан дур келтирдим,
Боқинг мен бенавога.

Тезда қайтиб келадирман,
Ишим битган айтарли,
Сиз боламга қараб туринг,
Ярим соат етарли.

Шайтон шу зум ғойиб бўлди,
Лабин буриб, танқайиб,
Момо Ҳаво қолаберди
Ўлтирганча, анқайиб.

Хаёлига келтирмасдан
На ҳийла, на тузоқни,
Одам Ато овдан қайтди
Етаклаб бир бузоқни.

Боқса, аҳвол яна ўша,
Яна ғалва бошланди,
Момо Ҳаво кўп ўксинди,
Кўзлари ҳам ёшланди.

Одам Ато шаҳд қилди-ю
Гулхан ёқди майдонда,
Бунақасин ҳали ҳеч ким
Кўрмаганди жаҳонда.

– Иблисларга ўлим, – деди,
Тангрига хўб ёлборди,
Шайтончани тириклайин
Ўтда ёқиб юборди.

Ана энди қутулдик деб
Тинчландилар, кўнгил тўқ,
Шайтон ҳаргиз қадам босмас,
Шайтончаси энди йўқ!

Ҳали саҳар кушчалари
Уйғонмасдан питирлаб,
Бирдан чайла қамишлари
Қолди шитир-шитирлаб.

Одам Ато секин боқди
Шубҳа ёниб қонида,
Во дариғо, шайтонвачча
Турар чайла ёнида.

Бу жаҳоний ўйин энди
Чўққисига етганди,
Тонг отмасдан боласини
Шайтон ташлаб кетганди.

Одам Ато тунд ва хомуш
Чиқиб кетди тоғ томон,
Чўкич билан харсангларни
Майдалади беармон.

Ёлғиз ўзи билар эди
Недир мурод-мақсади,
Ниҳоят у маъдан топиб,
Мўъжаз қозон ясади.

Ўрмонлардан ёнғоқ терди,
Эди, янчди, ёғ қилди,
Ерни ўйиб ўчоқ қилди,
Ўтинни ҳам тоғ қилди.

Бу сафар у на чўктирди,
На кулини совурди,
Шайтончани тўғраб-тўғраб,
Қозонида қовурди.

Энди қайтиб келмасин, деб,
Қаргаб, сўкиб беаёв,
Нонуштага шайтон гўштин
Паққос туширди икков.

Қуёш ҳали йироқларда
Кўз уқалаб турган он,
Келиб чайла қаршисига
Сўз бошлаб қолди Шайтон:

– Қовурдоғинг ҳазм бўлғай,
Мен ҳаммасин билгандим,
Шайтончамни еб битирдинг,
Шуни орзу қилгандим.

Ўйладингки, у йўқ бўлса,
Мен чорасиз қолгайман,
Мен-чи, унинг кулидан ҳам
Шайтон ясай олгайман.

Аллоҳ мендан юз ўгирди,
На осмон, на ермасман.
Билгил, Инсон, билгил, Одам,
Сенга салом бермасман!

Йўлдан урдим сени мудом,
Азоб бердим жонингга,
Мен ғалаба қилдим охир,
Кирдим энди қонингга!

Коинотга сукут чўкди,
Парпиради юлдузлар,
Шундан буён ўтди қанча
Йиллар, кеча-кундузлар.

Кўрдик қанча шайтонликни,
Қанча Шайтон Инсонни,
Чиқаролмай оворамиз
Қонимиздан Шайтонни.

2006 йил 14 март

МЕЗБОН ЙЎҚ

Эҳсон эҳсонга борур,
Иймон иймонга борур.
Бу дунёда мезбон йўқ,
Меҳмон меҳмонга борур.

2006 йил 27 март

ДУСТ

Дейсанки, ёлғизлик айлади одош,
Билмам, қәёқларга олиб кетсам бош.
Дўстинг камлигидан нолима, иним,
Битта бўлса ҳам У қуёшдир, қуёш!

2006 йил 5 апрель

ТАНҚИДЧИЛАРГА ҲАЗИЛ

Антитеза йўли билан
Абсурдларни яратдик.
Реал ҳамда виртуални
Модернга қаратдик.

Концептуал эклистика
Аралашди ҳар гапга.
Тушимизга кириб чиқар
Экзюпери ва Кафка.

2006 йил 25 май

ТУШУНЧА

**Оқил дер: – Кўп менга ўқиманг такбир,
Мендан ҳам оқиллар бордир дунёда.**

**Нодон дер: – Бир мени койиманг ахир,
Бордир нодонлар ҳам мендан зиёда.**

2006 йил 14 июнь

АСРАГИЛ

Ёз бўйи далада тер тўкиб отам,
Ҳосилни бозорга бир кун элтганди.
Бизга қанд-курс олиб қайтаётган дам
Уни қароқчилар талаб кетганди.

Истиқлол, бозорга кетган отажон,
Таянгин ҳамсафар яроқчиларга.
Кўз тикиб турибмиз сенга нигорон,
Таланмасанг басдир қароқчиларга.

2006 йил 21 июнь

ТУРҒУН ВА ТЕРАК

*Турғун исмли фермер катта йўл
ёқасидаги теракларни кесиб сота бошлади.*

Турғун укам, давринг келди, яшаб қолгин,
Ҳеч емаган ошларингни ошаб қолгин.

Давлат сенга ерларини бўлиб берди,
Қанча орзу, ишончларга тўлиб берди.

Агар уни оқласанг-ку катта гапдир,
Ўзингга ҳам, элингга ҳам фойда, нафдир.

Бироқ, укам, кўзларингни ёғ босмасин,
Нафсинг бир кун оёғингдан нақ осмасин.

Меники деб йўқотмагин гулзорларни,
Меники деб бузиб юрма мозорларни.

Йўл четида теракларни йиқдинг нечун,
Майдагина нафсинг учун, нафсинг учун.

Бу ишингдан ким фаровон, тўкис бўлар,
Жаннатдай ер тап-тақир у текис бўлар.

Кўкарганни кесаберсанг саёқ каби,
Битта ўзинг қолажаксан таёқ каби.

2006 йил 30 июнь

ТАЪМАГИР

Таъмагирнинг иши таъмадир билсанг,
Таъма қони чиққай томирин тилсанг.
— Қанча олдинг, дея сўрар сендан ҳам,
Агарда бировга яхшилик қилсанг!

2006 йил 31 июль

«АЙБДОР»

Ҳеч кимса демагай: «Гуноҳкор ўзим»,
Айбдор замонадир, айбдордир тузум!

Ўғри қўлга тушиб қамалган бир чоғ,
Айбдори, албатта, Сталин олчоқ.

Устингдан ёзади бир қулоч тухмат,
Дейди: «Чора кўрмас, айбдор ҳукумат!»

Сигири сут бермас, оҳ чекар ночор,
Ўйлаб тополмас ҳеч, бунга ким айбдор?

2006 йил 10 октябрь

ОЖИЗ БАНДА

**Менга раво кўрманг улуғлик отин,
Мен на донишмандман ва на ботирман.
Ёруғ бу оламнинг сир-синоатин
Ҳануз билолмасдан кетаётирман.**

**Фалакда, шубҳасиз, дунёлар бисёр,
Балки биздан етук, бизлардан ёниқ.
Лекин у ёқда ҳам мен каби ночор,
Ожиз бандаларнинг борлиги аниқ.**

2006 йил 31 август

ЭПИГРАММА

**Тилингдан тушмасин уч-тўртта мақол,
Рангининг фарқи йўқ – қўйиб ол соқол.
Энди давраларнинг тўри сеники,
Хурматинг юксалар бўлсанг-да шоқол.**

2006 йил 10 октябрь

ЭСКИ ФОНУС

(А. Файнбергдан)

Куйлама у эски фонусни менга,
Пушкин ё Блок деб чекмагил фироқ.
Уларнинг шуъласи мендан кўп йироқ,
Куйлама у эски фонусни менга.

Куйлама менга Русь қаҳратонини,
Қишнинг замҳарири ер узра оқар.
Бестужев изиллаб қаёнга боқар,
Куйлама менга Русь қаҳратонини.

Менга у йўлларни куйламагин сен,
Шамол ҳам тополмас қорли сарҳадлар.
Навжувон Радишчев, овлоқ бекатлар,
Менга у йўлларни куйламагин сен.

Куйлама у сирли юртлар ҳақида,
Куйлама мафтункор олис гўшани.
Куйлама, куйлама фақат ўшани,
Куйлама у сирли юртлар ҳақида.

Ўзи йўқ севгини куйлама, жоним,
Овозинг, бардошинг етмагай бу дам.
Ўчгай у фонуснинг шуълалари ҳам,
Ўзи йўқ севгини куйлама, жоним.

ҲАҚ ҚАҲРИ

Ҳеч кимса ўзича дунёга келмас,
Ҳеч ким айиролмас ризқу рўзидан.
Сен менга қасд қилма, эй такаббур кас,
Йўқотаман, дема, ернинг юзидан.

Ҳаққим бор, заминда бир жон сиёғи
Ўзимга муносиб яшаб ўтгайман.
Ва лекин, унутма, Охират чоғи
Ёқангдан Ҳақ қаҳри бўлиб тутгайман!

2006 йил 8 октябрь

ЮПАНЧ

Бормисан, қайлардасан?
Бозорми, мазормисан?
Кулгимисан, висолми?
Кувончми, озормисан?
Юпанч деган номингни
Ким ўйлаб топди экан?
Бу эшикни ким ўзи
Очмасдан ёпди экан?
Чорасизлик туфайли
Топилган таскинмисан?
Ёки бир яхшиликка
Айтилган таҳсинмисан?
Нимасан, ёлғонмисан,
Рост гапми ёки алдов?
Ёки кулфат селининг
Олдига қўйилган ғов.
Ўзини тута олмай
Йиғлаб турар бир гўдак.
Унга на бойлик даркор,
Ва на мартаба керак.
Не чоғлик сеҳрлисан
Сен ўзинг, юпанч сўзи.
Сен гўё ширин тушсан
Ёки умид юлдузи.
Билурман, бу дунёда
Омонат жону таним.
Ўтар бўлсам то абад
Юпанч бўлгин, Ватаним.

*2006 йил 23 октябрь
Қарши*

ФАҚАТ ЎЗИНГ АНГЛА...

Бас, етар,
Шоирлик сенга ўйинмас,
Ғам билан ўйнашма,
Эй шодмон инсон.
Бу олов ёқади
Ўзин ҳар нафас,
Сенга жондош бўлмас
Ёнингдаги жон.
Енгил қила билмас
Бир азобингни
Фалакда минг-минглаб
Фаришталар ҳам.
Фақат ўзинг англа...
Изтиробимни,
Фақат ўзинг кечир,
Яратган Эгам.

*2006 йил 23 октябрь
Қарши*

КЕЛДИМ...

Келдим...
Кетмоқдаман.
Сариқ япроқларда
Фариб, ҳазин куй.
Сени узоқ йиллар
Соғинган эдим,
Келдим...
Кетмоқдаман.
Кечир, Она уй.
Мени эслатгучи
Бирор нарса йўқ.
Отам йўқ. Онам йўқ.
На шодлик, на ғам.
Фақат ҳаммасини
Ёдимга солиб,
Кўриндинг кўзимга —
Ўзинг, Ҳанифам...

*2006 йил 23 октябрь
Некўз қишлоғи*

ОДИНА МАСЖИДИ

Ёвузлик келди-ю, ёмонлар бирдан
Ўзларин зулмга шайлантирдилар.
Марҳумлар бадарға қилинди гўрдан,
Масжидни зиндонга айлантирдилар.

Зулмат нур эшигин дафъатан ёпиб,
Фалакда мўлтираб қолди ёлғиз ой.
Зиндоннинг энг овлоқ бурчагин топиб,
Менга ҳам тайёрлаб қўйдилар бир жой.

Эзгулик келди-ю одамлар ногоҳ
Ўзларин савобга шайлантирдилар.
Ўтганлар руҳидан бўлдилар огоҳ,
Зиндонни мактабга айлантирдилар.

Қайтди тўлин ой ҳам унинг ёнига,
Тақдир ўйинига буни йўйдилар.
Мактабнинг энг баланд бир жавонига
Энди китобларим тахлаб қўйдилар.

*2006 йил 27 октябрь
Қарши*

ЮРТ РАМЗИ

**Отамсан, онамсан, ўғлим, қизимсан,
Кўрар кўзимсану айтар сўзимсан.
Юртбошим меҳрини мужассам этган
Қашқадарё рамзи – ёруғ юзимсан.**

*2006 йил 27 октябрь
Қарши*

МАЪМУН АКАДЕМИЯСИ

Билимли бўл деди Беруний бобо,
Соғлом бўлгин деди Сино доимо.

Кимлардир илмда тоғ ҳам бўлдилар,
Сино айтганидек соғ ҳам бўлдилар.

Лекин бу мақомга етганлари дам,
Бирдан унутдилар иккаласин ҳам.

Улар-чи, кетдилар мусофир бўлиб,
Жон таслим қилдилар муҳожир бўлиб.

Яна Беруний деб бўзладик чанқоқ,
Яна ҳар хонадон Синога муштоқ.

Ҳурлик шамоллари токи елдилар,
Улар она юртга қайтиб келдилар.

Маъмун мактабининг қўш дарвозаси —
Бул икки сиймонинг хуш овозаси.

Илму фан қадрига етганга таъзим,
Қувонсанг арзийди, қадим Хоразм.

*2006 йил 2 ноябрь
Хива*

МАНЗАРА

Чавандоз чарчаган,
От ҳориб-толган.
Атрофин қашқирлар
Ўрашиб олган.
Мудҳиш манзарадан
Қуёш кўз юмиб,
Ой эса ҳайратдан
Тош қотиб қолган.

2006 йил 2 декабрь

ЭТИКЧА

(Ҳазил)

Харид қилдим этикча бугун,
Бирам кўҳлик, чиройли бирам.
Нимасидир ёқмади лекин,
Уввос тортиб йиғлар набирам.

Олиб берай бошқасин сенга,
Айтгил, топай яна қандай гап?
Масалан, май ёқмайди менга,
Юрибман-ку ахир мен чидаб.

2006 йил 6 декабрь

ҲОМИЙЛИК

**Савобни ҳамиша муқаддас билинг,
Бироқ нелар демас суяксиз тилинг.
Бир бой арз айлади иккинчи бойга:
– Тақсир, бизга энди ҳомийлик қилинг.**

2006 йил 5 июнь

ОЛТМИШ НАВБАҲОР

Дунёда учрайди турфа санъаткор,
Улар орасида биттадир Ёдгор.
Бугун қутлар уни олтмиш фаришта,
Йўлида поёндоз олтмиш навбаҳор.

2006 йил июнь

АЙТ СЕН АЖИНИЁЗ ҚЎШИҚЛАРИДАН

(Иброҳим Юсуповдан)

Айт сен Ажиниёз қўшиқларидан,
Йиғласин ёр ишқи бағрин тешганлар.
Бўзласин юртидан айро тушганлар,
Айт сен Ажиниёз қўшиқларидан.

Созин сабо ёдлаб, сўзни ел билган
Бир шоир дунёга келдию кетди.
Мажнунтол ортидан ойга термулган
Бир дилбар тушимга кирдию кетди.

Қўшиқ дарё-дарё нур бўлиб оқсин,
Севгисиз қалбларга ишқ ўтин ёқсин.
Қиз йигитга жилва-ноз билан боқсин,
Айт сен Ажиниёз қўшиқларидан.

Айт сен «Бўзатов»ни нағмага солиб,
Дили ёнмаганнинг авжи паст бўлсин.
Қорақалпоқнинг кўҳна дарди қўзғолиб,
Бу кунга боққани сари маст бўлсин.

Шоир кезган чўлда бўстонлар қатор,
Бекор бўлиб кетди замон нобакор.
Бир илҳом парисин кўрдим ишвакор,
Айт сен Ажиниёз қўшиқларидан.

Мен уни тингласам — қолмай тоқатим,
Кўнглимда сайраган мастона булбул.
Мен уни тингласам — туққан элатим
Ер жаннати бўлиб кўрингай буткул.

Юлдузларни ерга қаратмоқ бўлсанг,
Ёмон шоирларни уялтмоқ бўлсанг,
Агар мен ўлганда тирилтмоқ бўлсанг,
Айт сен Ажиниёз қўшиқларидан.

НАВРЎЗ ҚУТЛОВИ

I

Жанубнинг оташин, порлоқ қуёши
Оламга таралар ушбу маъводан,
Аслида бу юртдир баҳорнинг боши,
Наврўз бошланади Қашқадарёдан.

Асл инсонларнинг Ватанидир бу,
Аҳли доим танти, меҳнаткаш, ҳалол.
Бахтиёр ёшларнинг лабида кулгу,
Оналари учун бешиқдир ҳилол.

Дилида шукрона, бошда туғлингдан,
Сенга салом бўлсин шоир ўғлингдан.

II

Бу кун тенг келмишдир ер билан само,
Бир-бирини қўлаб, ўйлаб, гамин еб,
Боболар қадимда қилишар дуо:
Илоҳо, ҳар кунинг Наврўз бўлсин деб.

Ўзбек диёримнинг азамат ўғли –
Юртбошим назари тушган маъвосан!
Яшнайвер ҳамиша, эй қалби чўғли,
Истиқлол бешиги – Қашқадарёсан.

Ўн йиллик абадий иқболдан дарак,
Сенга, она халқим, Наврўз муборак.

2001 йил август

ИНТЕРНЕТ

**Инсоният исботлаб ўз даҳосини,
Қурган эди Тожмаҳалу Румосини.
Интернетни барпо этдик бугун, аммо
Кимдир ундан тарқатмоқда ўз иғвосини.**

2006 йил 8 август

ХИЗР

**Само пештоқидан Хизр пайғамбар
Заминга қувониб ташлади назар.
Бунинг сабабини сўрашса деди:
Мени қабул қилди ерда бир раҳбар.**

2006 йил 25 сентябрь

МЕҲМОН

Кўрдим, гўзал экан дунё чорбоғи,
Фоят куркам экан дарёси, тоғи.
Меҳмонман, кузатгил катта йўлгача,
Майли, бир гап бўлар ундан нарёғи.

2006 йил 20 ноябрь

УМР ҲИСОБИ

(Ҳазил)

Йиллар шафқатсиздир,
қартайди ота,
Кузак шамоллари
ела бошлади.

Энди оилада
у эмас катта,
Фарзанди насиҳат
қила бошлади.

Ота энди ҳайрон:
«Наҳот чиндан ҳам
Умр ҳисобига
етолмай қолдим.

Қайсимиз олдинроқ
туғилдик, билмам,
Ул мендан олдинми,
мен ундан олдин?»

2006 йил 20 ноябрь

ЯХШИЛИК ЙЎЛЛАРИ

Яхшилик қилишнинг йўли кўп, укам,
Ёмонлик қилмасанг яхшилик бу ҳам.

Тан бергил ботирнинг жасоратига,
Кўмаклаш йўқсилнинг иморатига.

Ё бир гуноҳсизни ҳимоя қилдинг,
Демак, яхшиликни сен ғоя қилдинг.

Яхши амалларнинг адоғи йўқдир,
Минг йил санасанг ҳам саноғи йўқдир.

Бироқ ҳар чироқнинг бор ўз пилиги,
Яъни, ҳар банданинг ўз яхшилиги.

Сенга бир яхшилик қилайин, укам,
Мазмунини англаб ўқинма ҳеч ҳам.

Мендан узоқроқ бўл, салом ҳам берма,
Исмимни ҳар жойда такрорлаб юрма.

Донолик қилгину чекма азият,
Майли, ёмонлайвер келса вазият.

Майли, бир сўз дема, кўзларингда нам,
Йироқдан кузатгин карвонимни ҳам.

Ғанимлар қутқусин бошламасинлар,
Сенинг ҳам дилингни ғашламасинлар.

Мени деб маломат қилмасинлар, то
Сенинг ҳам бошингга ёғмасин бало.

Дунёнинг ишлари шунақа, укам,
Йўллари кўп эрур яхшиликнинг ҳам.

2006 йил 24 ноябрь

ГУВАЛАКНИНГ СПОРТЧИ ҚИЗЛАРИГА

**Момоларим масканисан, Гувалак,
Тупроғингда қолган эди изларим.
Товланасиз бамисоли камалак,
Сиз момомдан қолган момо қизларим.**

2006 йил 4 декабрь

МАҚТОВ

Дунёда ҳар ишнинг бор ўз режаси,
Деҳқон ҳам бекорга донин экмайди.
Бозорда ҳўкизин мақтар эгаси:
– Ичмайди, чекмайди...

2006 йил 6 декабрь

ЭМИШ

(Укам Эрдонга)

Кундуз күйш эмиш, тунда моҳ эмиш,
Неки содир бўлса, инсон гувоҳ эмиш.
Ёнингда донишманд яшаса-ю, гар
Сухбатин олмасанг, бу ҳам гуноҳ эмиш.

2007 йил 1 февраль

ҚАДРИЯТ

**Бозор бу дунёни забтига олган,
Кимдир сийму зарин ўртага солган.
Мен-чи, қани дейман у сопол косам,
Сопол кўзам қани, отамдан қолган?..**

2007 йил 26 февраль

АЖАБО

(Укам Анварга)

Дейсан, майда гапга қилмагил парво,
Улардан баландда юргил доимо.
Баланд бўлавериб бунинг баридан,
Айланиб кетди-ку бошим, ажабо!

2007 йил 28 февраль

ҚУТЛОВ

Ватан қучоғида табаррук бир жой,
Кундуз қуёш мафтун, кечалари ой.
Ўттизга кирибди Эллиққалъамиз,
Ўттиз бор қутлаймиз уни, ҳойнаҳой.

АРЗИР

Таъзим қилсанг арзир Қўқонга, чунки
Муқимий ва Фурқат кабилари бор.
Ўзбекнинг санъатин дунёга ёйган
Бетакрор Раҳимов Набилари бор.

1985

БУ ЮРТДА

*Буюк геолог
Иброҳим Ҳамробоевга*

Токи тонг откунчалик интиқ қилар қуёшни,
Қишнинг бели ёй каби букилгайдир
бу юртда.

Болға билан бир урсанг учраган
ҳар бир тошни,
Олтин қуми шовуллаб тўкилгайдир
бу юртда.

2002 йил 5 май

ҚАРШИ МАДҲИЯСИ

Осиё бағрида камтарин макон,
Сен офтоб ўлкаси, сен юлдузистон.
Сен учун ҳамиша фидо бўлсин жон,
Сен борсан — ўзбекнинг ғурури шоён.
Эй қадим ота юрт — Насаф-Қаршимсан,
Она заминимсан, аъло аршимсан!
Сен улуғ Темурга алла айтган эл,
Дўстларга вафодор, букилмаган бел,
Меҳру муҳаббатинг мисли оташ-сел,
Довон ош бехатар, сен сахий карвон.
Эй қадим ота юрт — Насаф-Қаршимсан,
Она заминимсан, аъло аршимсан!

1995 йил

ШУКР

**Шукр, бутун бўлди яна иймоним,
Мени хурсанд қилди ўғлим – Илҳомим.
Келиним Зарина, сенга минг раҳмат,
Сафимга қўшилди жажжи Ислоимим.**

2007 йил 4 март

МЕҲРИ ОРТИҚ ЭРУР...

**Отанинг қарғиши бамисоли ўқ,
Тегеди, бир фурсат кутмайди дерлар.
Гарчи падар каби бўлса-да улуғ,
Онанинг қарғиши ўтмайди дерлар.**

**Асли ёмонликдан асрасин Худо
Ва яна асрасин жавоб-заҳридан.
Она шундайин бир қалби кенг сиймо,
Меҳри ортиқ эрур доим қаҳридан.**

2007 йил 7 март

ЖАНЖАЛКАШ

Жанжалкаш бир зотнинг қазоси етди,
Қўшниси бу ҳолнинг шарҳини битди:
Кеча Азроилдан енгилиб, бугун
Мункарнакир билан курашга кетди.

2007 йил 28 март

ЭТИКДҮЗ

Бу ҳол юз берибди қадим замонда,
Бир аёл жазога мустаҳиқ эрмиш.
Уни қопга солиб, гавжум майдонда
Қози бигизлашга фармойиш бермиш.

Қутурган оломон, қўлида бигиз,
Дарҳол ташланибди шўрлик аёлга.
Ўша муюлишда кекса этикдўз
Тун-кун ўлтираркан, чўмиб хаёлга.

Ғоят мўмин экан қария, бироқ
У ҳам оломонга қўшилиб қолмиш.
Издихом ичида туртиниб узоқ,
У ҳам бигизини бир санчиб олмиш.

Қайтиб дўконига келгач, шу асно
Қўшниси сўрабди: — Нима гап, отам?
Чол жавоб қилибди секин, бепарво:
— Ҳамма санчаверди, санчдим-да мен ҳам.

2005 йил 20 апрель

ҚУРИЛИШ

Қай замон бир чолга бермишлар савол:

– Чайла ҳам қурмабсиз, бу қандайин ҳол?

– Бор-йўғи уч юз йил умр кўрсаму,

Шунга ҳам қурилиш шартми? – дермиш

Чол.

2007 йил 3 май

УМР

Бобо ва набира ухлар узун кун,
Бу ҳолдан ҳайратга тушмоқлик нечун.
Кучи йўқлигидан ухлайди бири,
Бирови ухлайди куч йиғмоқ учун.

2007 йил 6 май

НАКУРТ

Шоир Азим Суюннинг қишлоғисан, сен Накурт,
Тоғлар салтанатининг ажиб, сулув макони.
Қояларда олқору чўққиларда сор бургут,
Қиёқ ўтлар шивири унинг сирли забони.

Ям-яшил дараларда айланиб шамол учар,
Тиллақўнғиз қанотин елпийди парвозга шай.
Шу он бута тагидан йўрғалаб каклик утар,
Осмонда томошабин — муаллақ сўфитўрғай.

Ўзича балоғатнинг бетакрор завқин суриб,
Тошдан тошга сакрайди ўспирин улоқчалар.
Қайсидир серкачанинг ношуд аҳволин кўриб,
Узала тушганича қиқирлар булоқчалар.

Нозанин бир малакнинг биллур кўзгусидир бу —
Булутлар орасидан қуёш назар ташлайди.
Бор экан-ку дунёда бундайин сокин туйғу,
Долғали умрим йўли ёдга туша бошлайди...

2007 йил 17 май

ҲИМОЯ

Бизга уқтирарди ҳамиша отам,
Икки хил инсонга боқинг деб ҳар дам:
Бири – ёш болаю бириси – кекса,
Ҳимояга муҳтож иккаласи ҳам.

2007 йил 1 июнь

РИЗОЛИК

Уни қизиқтирди дунёнинг зари
Орзули ҳаётнинг ибтидосида.
Керак бўлмай қолди буларнинг бари
Ғалвали умрнинг интиҳосида.

Кескир қиличини сермаб бешафқат,
От суриб келди-ку бир кун жудолик.
Унга керак бўлди сўнгги дам фақат
Бир оғиз ширин сўз ҳамда ризолик.

2007 йил 11 июнь

ВАҲИМА

Сўрида ёнбошлаб икки оқсоқол,
Суҳбат қилар эди сокин, бемалол.

Мавзуси гоҳ у ёқ, гоҳи бу ёқдан,
Гоҳи бошдан бўлса, гоҳи туёқдан.

Бири таҳлил этса нархи навони,
Бири шарҳлар эди оби ҳавони.

Суҳбат қизигандан қизиди ғоят,
Олам миқёсига чиқди ниҳоят.

Бири дер: — Дунёда тинмас тўфонлар,
Дарёлар тизгинсиз, нотинч уммонлар.

Фалон мамлакатда ҳамон зилзила,
Ер шари безовта бир ташвиш ила.

Шу тахлит келса-я рўзи қиёмат,
Илоҳо, Сен ўзинг қилгил ҳимоят!

Иккинчи оқсоқол сўз қотар дарҳол:
— Сизнинг гапингизни жони бор, алҳол!

Бир бало қоқмоқда эшигимизни,
Дарҳол бекитайлик тешигимизни.

Коинотда кулфат кўзини очган,
Маҳалла қудуғин суви ҳам қочган...

Икки чол хаёлга не келса дерди,
Билмасди, ўзларин ваҳима ерди.

2007 йил 12 июнь

ДАККИ

**Иш қизгин пайтида битта мардикор
Шеригин койирди ғоят ғазабкор:
Қуйни сўйса бўлар, тухум ейилгай,
Сендан нима фойда, қандайин наф бор?**

2007 йил 23 май

ЎЗБЕК ПАХТАКОРИГА

Олганинг олтин бўлсин десам сенга мабодо,
Йиғиб-териб турганинг ўзи олтиндан афзал.
Она халқим, мен учун сен жондан ҳам зиёда,
Таърифингга сўз етмас, ёзмоқ бўлсам муфассал.
Гарчи дунёнинг иши мадҳия эмас буткул,
Лекин ҳар дил юртим деб эзгу бир ният тутсин.
Азизим, остонангдан ошиб қаён тутсанг йўл,
Манглайингдан ҳамиша куёшнинг ўзи ўпсин.

1979

ТОЛИБГА

**Комил бўл ҳар жиҳат, томонинг билан,
Тариқат, маърифат, забонинг билан.
Тил билган эл билур, жаҳон сеники,
Тил билу сирлашгин замонинг билан.**

1986

Қайси Қулиевдан

Жоҳилга, майли, бахт ҳамиша ёрдир,
Ёвуз ҳам ёвузлик кўрмабди минбаъд.
Эзгулик бизларнинг парвардигордир,
Унга сиғинурмиз абадул-абад.

ШОИРГА

(Николай Тихоновдан)

Атом асри дема,
Бошоқ ҳам мавжуд,
Шоирлар тунлари
Боқурлар шамга.
Сенинг шеърингга ҳеч
Бормикан ҳудуд,
У хосдир ҳам мозий,
Келажак дамга.
Рассом бўлсайдим гар,
Шоир суратин
Парку булутларга
Чизардим ёндош.
У тонгги шафаққа
Чўмарди ёрқин,
Атрофда ёш майса
Силкир эди бош.

ХИВА БОЗОРИДА

Йиғлаб турар эди бир қизча,
Тўзиб кетган сочлари пахмоқ.
Нима бўлди сенга, юлдузча,
Нима бўлди сенга, қизалоқ?

Қизча паноҳ истаган мисол,
Кетмай турар эди қошимдан.
Бир йигитни кўрсатди беҳол,
Деди: «Ўша... тортди сочимдан».

Йигит эса хуррам, шодумон,
Юрар эди парво қилмасдан.
Шундагина келтирдим имон:
— Хонлар даври тугабди ростдан.

1970

ИҚБОЛИ БУЮКСАН

Аввало раҳматдир Онага,
Сўнг эса албатта Отага.
Бизларга эслатмиш ҳаётни,
Унутманг ҳеч қачон устодни...
Сен узбек элининг фарзанди,
Истиқлол юртининг дилбанди...
Ватанинг ғоятда кенг эрур,
Барчага баробар тенг эрур,
Меҳнатда қотса ҳам суягинг,
Ҳеч ерга тегмасин курагинг.
Чиниқтир майлига сен танни,
Унутма ва лекин Ватанни.
Болажон, сен доим суюксан,
Билиб қўй, иқболи буюксан!

УКАЖОНЛАРИМГА

Эркин бўладилар самода қушлар,
Эркин бўладилар уйқуда тушлар.

Саҳролар қўйнида шамоллар эркин,
Ҳур инсон измида хаёллар эркин.

Эркин бўлмаса гар инсон фарзанди,
Унинг оти қулдир, унвони – банди.

Озод, бўла олди энди ўзбегим,
Навоий, Бобурим, яъни ўзлигим.

Озодлик ажодлар армони эди,
Укам, бу армонлар ушалди энди.

Бизлар сал қартайдик, умид сизларда,
Ёруғ кунга боққан қора кўзларда.

Кўп йиллар сиз учун шеърлар битганман,
Мен ҳам шу кунларни орзу этганман.

Ватан она бўлса, сиз – ғунча, бўстон,
Сизга кўзин тиккан жон – Ўзбекистон.

2002 йил

СОДДАЛИК

Инсон болалари барибир содда,
Мен сизга келтирай уч-тўртта мисол.
Балки сиз уларни сақларсиз ёдда,
Ёки бойитарсиз, эҳтимол.

Мана бу ҳолатни айланг тасаввур,
Бу ҳам соддаликдан эмасдир йироқ:
Кимдир заррача ҳам қилмай тафаккур,
Уйсиздан жой сўрар, сўқирдан чироқ.

Ҳамёнин олдирган нуроний бир чол
Инсоф! – деб бошини қиларди сарак.
Оҳ, гўл отажоним, содда оқсоқол,
Инсофни бор гап деб ўйласа керак.

Ўзим учратганман, бир нокас, нодон
Масхара қиларди содда сиймони.
Дер эди: – Билмайди бу латта инсон,
Ҳозир калла эмас, ақча замони!

Инсон болалари содда барибир,
Мана қабулхона. Одамлар турлик.
Навбати келганда қувонди кимдир,
Ишим битади, деб ўйлади шўрлик.

Инсон болалари барибир содда,
Гарчанд дунё мушкул – буни билади.
Яшагиси келмас йиғлаб фарёдда,
Шўх-шўх қўшиқларни талаб қилади.

2007 йил 1 июль

ЛОФ

Лофчининг услуги шундоқдир азал,
Маҳлиё қилади сизни ёлғонга.
Қай куни бир лофчи дер эди дангал:
– Шапалоқ тортганман Наполеонга.

Гапни илиб кетди иккинчи лофчи,
Деди: – Эшит энди, оғайни, бизни.
Ўлик денгиз дерлар, сабабин топ-чи,
Ўзим ўлдирганман ўша денгизни.

Лофнинг замони ҳам ўтди-ку мутлоқ,
Унга муҳтож эмас бирорта одам.
Ростдан дуч келганга тартиб шапалоқ,
Ростдан қуритгайдир денгизларни ҳам.

2007 йил 11 июль

ЯНА ҰЗИНГ ҚҰЛЛА

Кимдир йил санайди,
Кимдир ой санар,
Мен-чи кун санайман,
Соатни ҳатто.
Осонми, қадамда
Пойласа хатар,
Осонми, яшамоқ
Таҳлика аро.

Ҳасад ва ғаразнинг
Қамчиси тегиб,
Кўзимдан қонли ёш
Оқмоқда балким.
Турибман шўришли
Бошимни эгиб,
Яна ўзинг қўлла,
Онажон халқим!

2007 йил 12 июль

МЕЧКАЙ

Бир мечкай бўларди, бадтар юҳодан,
Тўймасди на ошдан ва на шўрводан.
Бир кун ҳақсизликка дуч келиб деди:
– Тўйдим барисидан, ҳатто дунёдан.

2007 йил 10 июль

НАСИБА

**Дунёда ҳеч кимса юрмайди бекор,
Ҳар кимнинг ҳар қайдан насибаси бор.
Кимдир оиласин гап сотиб боқса,
Кимдир гап ўғирлаб тебратар рўзғор.**

2007 йил 10 июль

ҚАССОБ

**Кимлардир қассобни хунхор дейдилар,
Берар тирик жонга озор дейдилар.
Бироқ қассоб сўйган қўйнинг гўштини
Мақташиб, такрору такрор ейдилар.**

2007 йил 11 июль

ЖИН

Мана бу гап эса ҳақиқатдир чин,
Бугун кўзасидан чиқиб кетган жин.
Энди у ҳеч кимни писанд қилмайди,
Ҳатто эгасига кўтарар қамчин.

2007 йил 12 июль

ВАТАН

**Ватан нимадир деб юргандан кўра,
Эсингни бир жойга йиғиб ол, жўра.
Дунёда ибратли дарсхоналар кўп,
Ватанни сен ватангадодан сўра.**

2007 йил 14 июль

ИҒВОҒАР

**Қалин чарм тортиб қалин бетига,
Ўтириб олган у йўлнинг четига.
Бир гап чиқарми деб тинмай қарайди
Кимнинг оғзига-ю кимнинг кетига.**

2007 йил 14 июль

ҚАЧОН ЭСЛАРКАН...

**Қолганлар эслайди ўтган инсонни,
Қўмсар тушларида ул азиз жонни.
Билмадим, ким қайда, қачон эсларкан
Марҳум бўлиб кетган шўрлик виждонни.**

2007 йил 14 июль

ЁЛҒИЗ

Ёлғизнинг ғамини емайди ҳеч ким,
Ҳимояси учун елмайди ҳеч ким.
Эслашса, дунёдан ўтди у дерлар,
Дунёдан ўтказдик демайди ҳеч ким.

2007 йил 15 июль

УЛУҒБЕК ФАРЁДИ

Минг лаънат сен ниҳол ўтқазган вақтга,
Оссалар гар ўзинг эккан дарахтга.

Тақдирнинг юзлари қорайсин баттар,
Қазган қудуғингга чўктирсалар гар.

Фалак гумбазини ёрсин фарёдинг,
Агар ўз фарзандинг бўлса жаллодинг.

Ўрласин аршгача бу қора тутун,
Бешигинг тобутга айланса бир кун.

2007 йил 1 июль

УМИД

Болам, қувончларинг олдинда ҳали,
Бутана дарёнинг лойқаси тинар,
Сайроқ қушларинг ҳам боғингга қўнар,
Болам, қувончларинг олдинда ҳали.

Ватанинг бундан ҳам бўлар чароғон,
Яна чаппор ургай анвойи гуллар,
Тенгсиз меҳр билан балқар кўнгиллар,
Ватанинг бундан ҳам бўлар чароғон.

Машаққатлар ўтар, синовлар ўтар,
Хандон кулгуларинг таралгай ҳали,
Тегрангда бир олам яралгай ҳали,
Машаққатлар ўтар, синовлар ўтар.

Умид қил, бошингни тик тутгин, болам,
Шу мунис Ватаннинг тупроғини ўп,
Бобо чинорларнинг япроғини ўп,
Умид қил, бошингни тик тутгин, болам.

2007 йил 1 июль

МУНДАРИЖА

Қадр	3
Талпиниш	4
Асқад Мухтор	5
Мантиқ	6
Женевада узбек каломи	7
Хориж радиоси	8
Соат	9
Майдон	10
Инсоф	11
Таскин	12
Шажара	13
Ифтихор	14
Фурур	15
Афсона	16
Туйғулар	18
Талош палласи	20
Дайди ит	21
Буюк соддалик	22
Одам ва Шайтон қиссаси	23
Мезбон йўқ	30
Дўст	31
Танқидчиларга ҳазил	32
Тушунча	33
Асрагил	34
Турғун ва терак	35
Таъмагир	36
«Айбдор»	37
Ожиз банда	38

Элиграмма	39
Эски фонус	40
Ҳақ қаҳри	41
Юпанч	42
Фақат ўзинг англа... ..	43
Келдим	44
Одина масжиди	45
Юрт рамзи	46
Маъмун академияси	47
Манзара	48
Этикча	49
Ҳомийлик	50
Олтмиш навбаҳор	51
Айт сен Ажиниёз кўшиқларидан	52
Наврўз қутлови	54
Интернет	55
Хизр	56
Меҳмон	57
Умр ҳисоби	58
Яхшилик йўллари	59
Гувалакнинг спортчи қизларига	60
Мақтов	61
Эмиш	62
Қадрият	63
Ажабо	64
Қутлов	65
Арзир	66
Бу юртда	67
Қарши мадҳияси	68
Шукр	69
Меҳри ортиқ эрур... ..	70
Жанжалкаш	71
Этиклўз	72
Қурилиш	73
Умр	74

Накурт	75
Ҳимоя	76
Ризолик	77
Ваҳима	78
Даққи	80
Ўзбек пахтакорига	81
Толибга	82
Қайсин Қулиевдан	83
Шоирга	83
Хива бозорида	84
Иқболи буюксан	85
Укажонларимга	86
Соддалик	87
Лоф	89
Яна ўзинг қўлла	90
Мечкай	91
Насиба	92
Қассоб	93
Жин	94
Ватан	95
Иғвогар	96
Қачон эсларкан	97
Ёлғиз	98
Улуғбек фарёди	99
Умид	100

Адабий-бадший нашр

АБДУЛЛА ОРИПОВ

ТАЛОШ ПАЛЛАСИ

Шеърлар

Тошкент «Маънавият» 2007

Муҳаррир У. Қучқоров

Рассом Т. Қаноатов

Техн. муҳаррир Т. Золотилова

Мусаҳҳиҳ О. Бозорова

Компьютерда тайёрловчи Г. Отаскевич

Теришга 30.05.2007 й. да берилди. Босишга 23.07.2007 й. да рухсат этилди. Бичими 70×90/32. Шартли б. т. 3,8. Нашр т. 1,82. 5000 нусха. Буюртма № 07–689. Нархи шартнома асосида.

«Маънавият» нашриёти. Тошкент, Буюк Турон, 41-уй. Шартнома 46–07.

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигининг «Ўзбекистон» нашриёт-матбаа ижодий уйида чоп этилди. 100129. Тошкент, Навоий кўчаси, 30-уй. 2007.